

Оцінка інвалідності, ступеня працездатності та особливих потреб

1. Які ступеня інвалідності, працездатності та особливих потреб?

Ступінь інвалідності визначається для осіб віком до 18 років шляхом комплексної оцінки стану їх здоров'я та ступеня втрати самостійності у повсякденній діяльності та можливості здобуття освіти.

Ступінь працездатності визначається для осіб віком від 18 років до пенсійного віку з урахуванням стану їх здоров'я та можливості виконувати наявні кваліфікації, набувати нових кваліфікацій або працювати на некваліфікованих роботах після проведення всіх можливих заходів щодо медичної та професійної реабілітації та спеціальної допомоги.

Особливі потреби (особливі потреби в регулярному постійному догляді або спеціальному постійному догляді (допомоги)) – особливі потреби, що виникають у результаті вроджених чи набутих тривалих проблем зі здоров'ям людини та несприятливих факторів зовнішнього середовища.

Особливі потреби полягають у наступному:

- постійний догляд першого та другого ступеня. Призначається особам, у яких у зв'язку зі стійким необоротним порушенням функцій розвивається інвалідність, що повністю або різко обмежує їх самостійність, здатність орієнтуватися, рухатися і які потребують постійного догляду від 6 до 8 годин на день і більше;
- постійний догляд (допомога) першого та другого ступеня. Призначається особам, у яких у зв'язку зі стійким необоротним порушенням функцій розвивається інвалідність, що частково або незначно обмежує їх самостійність та участь у громадському житті, та які потребують постійного догляду з боку інших осіб від 3 до 5 годин на день.

2. Для кого визначаються рівень інвалідності, працездатності, особливі потреби?

- **Ступінь працездатності** визначається лише осіб працездатного віку, тобто для осіб віком від 18 років до пенсійного віку.
- **Ступінь інвалідності** визначається лише для осіб віком до 18 років (для дітей)
- **Особливі потреби** – особлива потреба у постійному догляді (допомозі) може бути встановлена як за дитиною, так і за особою працездатного та пенсійного віку, незалежно від встановленого для цієї особи ступеня інвалідності чи працездатності.

3. Хто встановлює ступеня інвалідності, працездатності та особливих потреб?

Ступінь інвалідності та працездатність, а також особливі потреби визначаються службою оцінки інвалідності та працездатності.

При визначенні ступеня інвалідності, працездатності або особливих потреб лікар, який лікує особу та уповноважений муніципалітетом персонал (заповнюють анкету для осіб пенсійного віку) надають необхідну інформацію (вся необхідна медична інформація про стан здоров'я особи). Остаточне рішення про ступінь інвалідності, працездатності або особливі потреби приймає служба оцінки інвалідності та працездатності.

4. Як визначаються ступеня інвалідності, працездатності, а також особливі потреби?

Етапи оцінки та визначення ступенів інвалідності, працездатності та особливих потреб:

- За наявності у дитини до 18 років працездатного або пенсійного віку тривалого порушення функцій організму лікар оформляє направлення до служби оцінки інвалідності та працездатності з даними про стан здоров'я особи.
ВАЖЛИВО! – Направлення лікаря дійсне протягом 60 календарних днів.

- Особа звертається до служби оцінки інвалідності та працездатності та подає таке: заяву про визначення ступеня інвалідності чи працездатності та (або) особливих потреб, заповнений направлення до служби оцінки інвалідності та працездатності з фотографією (якщо не подається в електронному вигляді до служби оцінки інвалідності), документ, що засвідчує особу, дозвіл на тимчасове проживання у Литві
ВАЖЛИВО! Документи до служби оцінки інвалідності та працездатності можуть подати особа, її батьки, чоловік(дружина), повнолітні діти, опікуни, інші особи, уповноважені особою або соціальним працівником самоврядування за місцем проживання або соціальним працівником установи соціального забезпечення, в якому проживає людина. У разі направлення документів рекомендованим листом копії документів мають бути засвідчені у порядку, встановленому правовими актами.
- Службу оцінки інвалідності та працездатності оцінює надану лікарем інформацію про стан здоров'я людини, а також про критерії її активності та працездатності шляхом заповнення анкети для оцінки працездатності особи.
- Рішення щодо ступеня інвалідності або працездатності та (або) особливих потреб приймається протягом 20 робочих днів.

Оцінка ступеня інвалідності

5. Яка інвалідність може бути встановлена у дітей віком до 18 років?

За ступенем тяжкості інвалідність поділяють на 3 ступеня: важку, середню та легку.

- **Тяжкий ступінь інвалідності** – стан людини, коли внаслідок хвороби, травми, каліцтва, вроджених чи набутих у дитинстві порушень здоров'я, негативного впливу факторів зовнішнього середовища значно знижено можливості навчання, участі, діяльності та потрібен постійний догляд, нагляд та допомога інших людей;
- **Середній ступінь інвалідності** – стан людини, коли внаслідок хвороби, травми, каліцтва, вроджених чи набутих у дитинстві порушень здоров'я, негативного впливу факторів довкілля знижуються можливості для навчання, участі, діяльності та постійний догляд та допомога інших людей;
- **Легкий ступінь інвалідності** – стан людини, коли внаслідок хвороби, травми, каліцтва, вродженого чи набутого у дитинстві порушення здоров'я негативний вплив факторів зовнішнього середовища дещо знижує можливості вчитися, брати участь та діяти.

Встановлений ступінь інвалідності вказується у вирішенні служби оцінки інвалідності та працездатності та у довідці про ступінь інвалідності.

6. Чи залишається встановлений ступінь інвалідності постійним?

Ступінь інвалідності може бути встановлена на 6 місяців, один рік, два роки або до досягнення особою 18 років, коли порушення здоров'я особи мають стійкий, незмінний характер, але не довше, ніж до закінчення терміну дії дозволу на тимчасове проживання в Литовській Республіці.

Після закінчення терміну може бути проведено повторну оцінку.

7. Що потрібно при встановленні ступеня інвалідності дитини?

Залежно від встановленого ступеня інвалідності «Sodra» призначає соціальну допомогу

Оцінка ступеня працездатності

8. Який ступінь працездатності можна визначити особам працездатного віку?

Служба оцінки інвалідності та працездатності оцінює працездатність у відсотках:

За наявності у особи ступеня працездатності від 0 до 55% цій особі видаються: довідка про працездатність та (або) довідка про працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням; свідоцтво про інвалідність; рекомендація щодо необхідної допомоги; заяву про характер та умови роботи.

За наявності особи ступеня працездатності 60% і більше свідоцтво видається, коли причиною зниження працездатності є нещасний випадок з виробництва (виробнича травма), професійне захворювання та інші випадки.

9. Чи залишається встановлений рівень працездатності постійним?

Ступінь працездатності може бути визначений на 6 місяців, один або два роки, до закінчення програми професійної реабілітації, до досягнення пенсійного віку або безстроково при визначенні ступеня працездатності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійного захворювання, але не довше ніж до закінчення терміну дії дозволу на тимчасове проживання у Литовській Республіці.

Після закінчення терміну може бути проведено повторну оцінку.

10. Що належить при встановленні ступеня працездатності?

Залежно від встановленого ступеня працездатності «Sodra» призначає пенсію з інвалідності соціального страхування або пенсію із соціальної допомоги.

11. Якщо я погоджуюся з рішенням служби оцінки інвалідності та працездатності, куди звертатися далі?

Для допомоги, пов'язаної з певним ступенем інвалідності (для осіб віком до 18 років) або ступенем працездатності (для осіб від 18 років до пенсійного віку), необхідно звернутися до відділення «Sodra» за декларованим місцем проживання.

Для отримання допомоги для людей, які потребують постійного догляду або допомоги (догляд за дітьми, особи працездатного та пенсійного віку), необхідно звертатися до відділу соціальних служб муніципалітету, в якому ви проживаєте.

12. Що таке адресні компенсації?

Після того, як служба оцінки інвалідності та працездатності оцінить особливі потреби дорослої або дитини, може бути надана та виплачена адресна компенсація витрат або догляду (допомоги).

Адресна компенсація - щомісячна грошова допомога для людей, що особливо потребують постійного догляду (допомоги). Кожна з них має два рівні.

Постійний догляд:

- Постійний догляд I рівня:
- Постійний догляд II рівня:

Постійний догляд (допомога):

- Постійний нагляд (допомога) I рівня;
- Постійний нагляд (допомога) II рівня.

Особлива потреба у постійному догляді (допомозі) визначається комплексною оцінкою стану здоров'я людини та можливості самостійно вести повсякденну діяльність.

Адресні компенсації надаються та виплачуються муніципальними адміністраціями за місцем проживання особи. Для надання та виплати адресної компенсації зв'яжіться з муніципалітетом за місцем проживання або заповніть запит на сайті www.spis.lt.

13. У зв'язку з війною в Україні я приїхав(ла) до Литви. Куди звертатися, якщо у мене є чи ні документів про ступінь інвалідності (дітям), ступінь працездатності (людям працездатного віку), особливі потреби?

Особи, яким видано тимчасовий дозвіл на проживання в Литовській Республіці, повинні спочатку звернутися до лікаря приватного медичного закладу, який підготує направлення до служби оцінки інвалідності та працездатності щодо визначення ступеня інвалідності (дітям), працездатності (особам працездатного віку), особливих потреб (незалежно від віку – дітям, особам працездатного та пенсійного віку).

Оцінивши надану лікарем інформацію про стан здоров'я особи та критерії активності та здатності особи брати участь, а також щодо заповненої анкети, відповіді з якої допоможуть визначити види діяльності, в яких особі важко діяти самостійно, а також допомогу, яка підвищить комунікабельність особи, самостійність, застосування знань, служба оцінки інвалідності та працездатності прийме рішення про ступінь інвалідності та працездатності, визначення особливих потреб.

Дитині з легким, середнім або важким ступенем інвалідності; особам працездатного віку, котрим буде встановлено рівень працездатності 0-55%; при особливій потребі у постійному догляді першого або другого рівня або за особливої потреби у постійному догляді (допомозі) першого або другого рівня виплачується адресна компенсація витрат на догляд та (або) нагляд чи допомогу. Ці особи будуть визнані інвалідами та їм будуть видані листки непрацездатності.

Пільги та компенсації

14. Якими є пільги для дітей з обмеженими можливостями?

Компенсація	Що таке компенсація?	Куди звертатися?
Ліки		До сімейного лікаря
Лікування, реабілітація		До сімейного лікаря
Табличка «Інвалід» та талон для людей з обмеженими можливостями	Особа, яка везе дитину з тяжкою формою інвалідності, може використовувати знак «Інвалід» . Паркувальний талон для осіб з обмеженими можливостями доступна особам з обмеженими можливостями та відповідає встановленим критеріям	Знак «Інвалід» можна придбати у торгових точках Щоб отримати паркувальний талон для осіб з обмеженими можливостями, зверніться до служби оцінки інвалідності та працездатності www.ndnt.lrv.lt
Транспортні пільги	Діти з обмеженими можливостями та одна супроводжуюча особа можуть придбати разовий квиток на міжміський автобус, поїзд та разовий або місячний проїзд на приміському автобусі та тролейбусі, рейсовому катері та поромі зі знижкою 80%	У ваш муніципалітет

Робота	Інваліди віком до 18 років мають право на щомісячний дохід, що не оподатковується	До державної податкової інспекції https://www.vmi.lt/evmi/
Юридична допомога	Особи з важкими формами інвалідності та їх опікуни, якщо державна юридична допомога необхідна для захисту прав та інтересів підопічного, мають право на отримання вторинної юридичної допомоги незалежно від їхнього майна та доходів	У ваш муніципалітет
Державне мито	Посвідчення особи або паспорт видається або обмінюється безкоштовно для дітей з обмеженими можливостями віком до 18 років	Міграційний департамент https://www.migracija.lt/

15. Яка допомога для дорослих з обмеженими можливостями?

Компенсація	Що таке компенсація?	Куди звертатися?
Ліки		До сімейного лікаря
Лікування, реабілітація		До сімейного лікаря
Табличка «Інвалід» та талон для людей з обмеженими можливостями	<p>Знак «Інвалід» можуть використовувати такі особи:</p> <ul style="list-style-type: none"> люди з обмеженими здібностями, що самостійно керують автомобілями (зі ступенем працездатністю 0-30%, високим ступенем особливих потреб або мають талон для людей з обмеженими здібностями); особи, які перевозять осіб зі ступенем працездатності 0-25%, високим ступенем особливих потреб або тяжким ступенем інвалідності. <p>Власники знаку «Інвалід» або паркувального талону для людей з обмеженими можливостями можуть в'їжджати на територію з позначками «Рух заборонено» та «Рух автотранспорту заборонено».</p> <p>Власники знаку «Інвалід» або паркувального талону для осіб з обмеженими можливостями можуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> ігнорувати вимоги дорожніх знаків «Стоянка на обмежений час» та «Стоянка у певний час»; зупинятися та стояти у зоні дії дорожніх знаків «Зупинка заборонена», «Стоянка 	Знак «Інвалід» можна придбати у торгових точках

	заборонена» та (або) біля горизонтальних ліній розмітки, проведених біля краю проїжджої частини. Паркувальний талон для осіб з обмеженими можливостями доступна особам з обмеженими можливостями та відповідає встановленим критеріям	Щоб отримати паркувальний талон для осіб з обмеженими можливостями, зверніться до служби оцінки інвалідності та працездатності www.ndnt.lrv.lt
Транспортні пільги	Право на придбання разового або термінового іменного квитка зі знижкою 80% мають такі особи та супроводжуюча особа: 1. особи зі ступенем працездатності 0-25%; 2. особи пенсійного віку з високим ступенем особливих потреб. Право на придбання разового або термінового квитка зі знижкою 50% мають: 1. особи зі ступенем працездатності 30-55%; 2. особи похилого віку з помірним ступенем особливих потреб.	У ваш муніципалітет
Робота	Сума щомісячного неоподаткованого доходу (740 євро) поширюється на осіб зі ступенем працездатності або тяжкою інвалідністю 0-25%; осіб похилого віку з високим ступенем особливих потреб. Обсяг щомісячного неоподаткованого доходу (690 євро) поширюється на осіб зі ступенем працездатності 30-55%; осіб похилого віку з помірним і низьким ступенем особливих потреб; осіб із середнім або легким ступенем інвалідності.	До державної податкової інспекції https://www.vmi.lt/evmi/
Юридична допомога	Особа зі ступенем працездатності 0-25%; особи похилого віку з високим ступенем особливих потреб.	У ваш муніципалітет
Державне мито	Для осіб зі ступенем працездатності 55% або менше або зі ступенем особливих потреб.	Міграційний департамент https://www.migracija.lt/

Соціальні послуги

16. Які соціальні послуги надаються дітям та сім'ям з обмеженими можливостями, особам працездатного віку з обмеженими можливостями, особам з особливими потребами, які були визначені як такі, що мають особливі потреби?

Загальні або спеціальні соціальні послуги можуть надаватися в муніципалітетах особами, які мають тимчасовий або постійний дозвіл на проживання в Литві.

• Загальні соціальні послуги, які можуть бути надані без визначення потреби у соціальних послугах:

- Інформування.
- Консультування.
- Посередництво та представництво.
- Організація харчування.
- Постачання одягу та взуття.
- Організація транспорту.
- Соціокультурні послуги.
- Організація служб особистої гігієни та догляду та ін.

• Спеціальні соціальні послуги, які надаються за відсутності загальних соціальних послуг вдома або в установі соціальної служби. Існує два типи послуг: соціальний нагляд та соціальна допомога.

1. Послуги соціального нагляду надаються відповідно до виявленої потреби у соціальних послугах. Може бути надане таке:

- Допомога на дому.
- Розвиток, підтримка і відновлення соціальних навичок.
- Засоби для самостійного проживання вдома.
- Психосоціальна допомога.
- Денний соціальний догляд за дітьми.
- Розміщення в захищеному житлі.
- Тимчасовий перепочинок.
- Фінансова допомога.

2. Послуги соціального догляду надаються у зв'язку із встановленою потребою у соціальному догляді:

- Щоденна соціальна допомога.
- Короткострокова соціальна допомога.
- Довгострокова соціальна допомога.
- Тимчасовий перепочинок.

У кризових випадках – коли особа (родина) зазнає фізичного чи психологічного насильства або її фізичній чи емоційній безпеці загрожує небезпека, особа (родина) може звернутися до муніципалітету, відмінного від місця проживання особи (родини), за загальними соціальними послугами або (і) соціальної допомогою в екстрених випадках – безпосередньо до постачальника соціальних послуг.

17. Чи оплачуються соціальні послуги?

Інформування, консультування, посередництво та представництво надаються безкоштовно, а ціни на інші послуги встановлюються муніципалітетом або установою, яка надає соціальні послуги.

Муніципалітет має право звільнити особу (родину) від оплати соціальних послуг.